

Сугоняко Д.О.

Чернігівський державний інститут економіки і управління

Економічна модель регіональної соціально-економічної системи «туризм-транспорт»

Подолання депресивності багатьох регіонів України потребує максимального використання місцевих можливостей і ресурсів. Економічне піднесення дотаційних територій обумовлює необхідність запровадження інноваційних підходів в розвитку їх народногосподарського комплексу, виділення специфічних і пріоритетних, в забезпеченні наповнення дохідної частини, галузей регіональної економіки.

Враховуючи специфіку географічного і гео економічного розташування Чернігівського регіону, пріоритетними галузями, які в майбутньому можуть вивести регіон з депресивного стану, є туризм і транспорт та пов'язані з ними галузі.

Координація дій туристичних та транспортних підприємств з урахуванням взаємозв'язків і взаємозалежностей між ними потребує розробки економічної моделі регіональної соціально-економічної системи «туризм-транспорт».

Основними суб'єктами, що здійснюють свою діяльність в рамках даної системи є туристичні і транспортні підприємства. Туристичні підприємства створюються з метою задоволення попиту туристів в туристичному продукті. Особливістю підприємств транспорту, зокрема пасажирського є те, що вони можуть обслуговувати не тільки туристів, але і інших суб'єктів господарювання, що не мають відношення до туризму.

Економічна модель регіональної соціально-економічної системи (РСЕС) «туризм-транспорт» наведена на рисунку 1. Туристична і транспортна галузі виступають єдиною соціально-економічною системою створення і реалізації туристичного продукту з метою задоволення потреб внутрішніх і міжнародних туристів та отримання соціального і економічного ефекту.

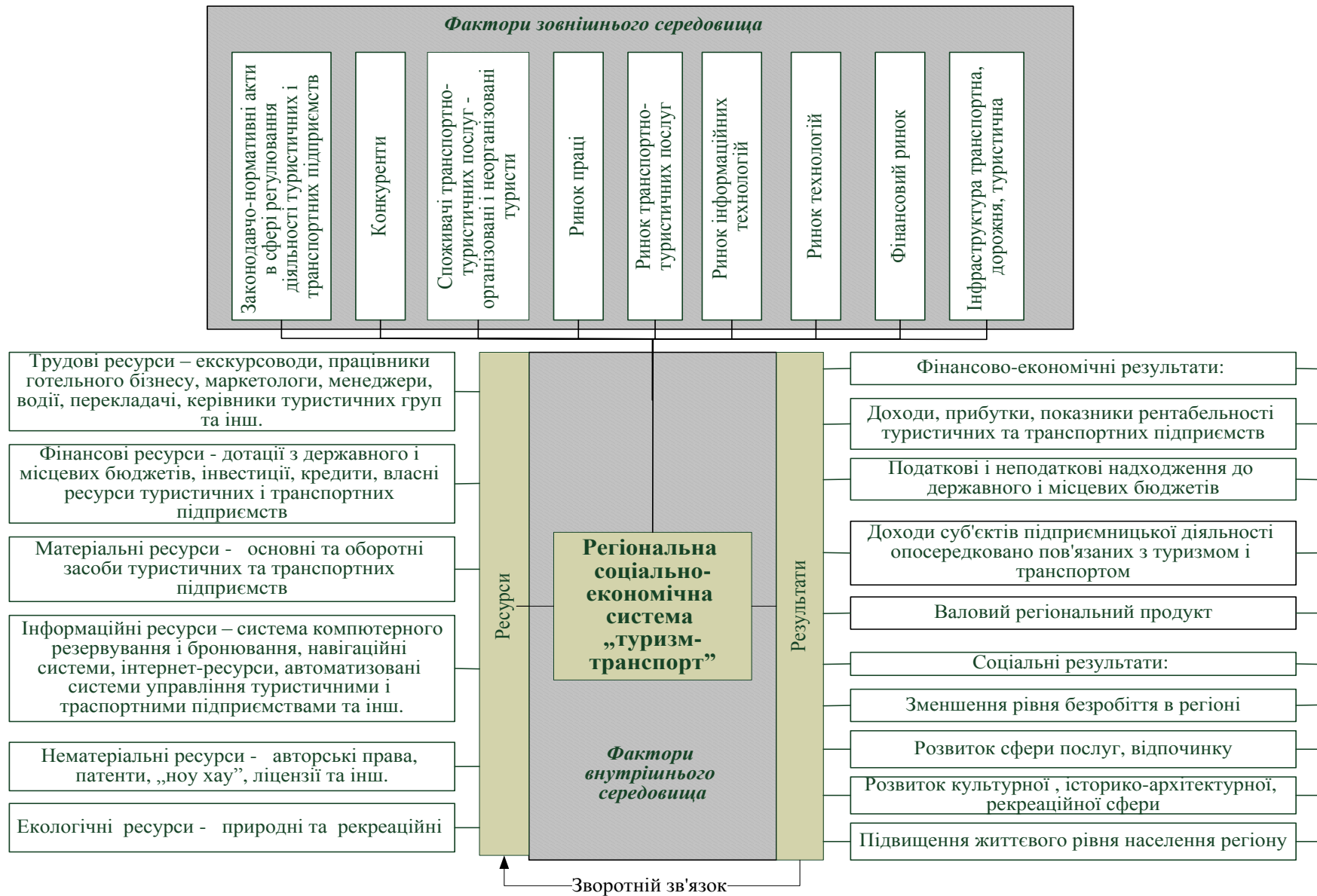

Рисунок 1 - Економічна модель регіональної соціально-економічної системи «туризм-транспорт»

На ефективність функціонування даної системи здійснюють вплив фактори зовнішнього і внутрішнього середовища.

Найбільш відчутними серед факторів зовнішнього середовища є недосконалість законодавчого регулювання діяльності підприємств транспорту і туризму, наявність конкуренції з боку закордонних туроператорів, турагентів, перевізників; зменшення життєвого рівня населення, різке коливання валютного курсу, нерозвиненість транспортно-дорожньої і туристичної інфраструктури, низький рівень інвестування коштів в розвиток транспорту і туризму, відсутність пільгового кредитування. В сукупності вплив факторів макросередовища негативно позначається на функціонуванні даної системи, гальмує процеси розвитку інновацій в транспортному обслуговуванні туристів.

До основних факторів внутрішнього середовища, що здійснюють негативний вплив на стан даної системи, можна віднести неефективну систему управління транспортних і туристичних підприємств, відсутність проведення ними маркетингових досліджень зміни попиту споживачів транспортно-туристичних послуг; низький рівень кваліфікації персоналу даних підприємств, погіршення стану їх матеріально-технічної бази, застарілі технології надання транспортно-туристичних послуг, дефіцит власних фінансових ресурсів та інш.

Виходячи з цього визначальними факторами, які повинні бути покладені в основу функціонування даної системи, є ступінь задоволення потреб туристів, особливо якість їх транспортного обслуговування, конкуренція і ефективність.

Економічна ефективність функціонування РСЕС «туризм-транспорт» визначається відношенням результатів її діяльності до затрачених на здійснення транспортно-туристичної діяльності ресурсів. При цьому на виході системі отримують фінансово-економічні та соціальні результати, які пов'язані з витраченими ресурсами зворотними зв'язками.

При збільшенні розміру валового регіонального продукту, обсягу дохідної частини місцевих бюджетів, органи місцевого самоврядування можуть прийняти рішення про надання дотацій, субвенцій на інвестиційний розвиток підприємств транспорту і туризму, сприяти притоку інвестицій в транспортну і

туристичну галузі регіону, надавати пільгові кредити та преференції в оподаткуванні їх діяльності в межах сум, що надходять до місцевого бюджету.

Узагальненим показником економічної ефективності функціонування системи в цілому і її підсистем є відношення сукупних доходів від реалізації транспортно-туристичних послуг до загальних витрат на здійснення транспортно-туристичного процесу.

Соціальна ефективність функціонування даної системи обумовлюється створенням нових робочих місць, зниженням рівня безробіття населення в регіоні, підвищенням доходів працівників туристичної індустрії, зниженням соціальних виплат з місцевого бюджету малозабезпеченим верствам населення.

Становлення і розвиток РСЕС «туризм-транспорт» дасть змогу скоординувати діяльність туристичних і транспортних підприємств регіону, розробити регіональну концепцію розвитку транспортної і туристичної галузі, покращити інвестиційну привабливість індустрії туризму, відновити ефективну діяльність підприємств пов'язаних з туризмом та транспортом.

Література:

1. Алдохин И. П., Кулиш С. А. Экономическая кибернетика. – Харьков, 1983. – 220 с.
2. Геєць В. М., Лисенко Ю. Г., Вовк В. М., Благун І. С., Вітлінський В. В. Економічна кибернетика: Підручник :У 2 т. – Донецьк : ТОВ "Юго-Восток, Лтд", 2005.
3. Менеску М. Экономическая кибернетика:Сокр.пер.с рум./Автор предисл. Н.Федоренко; Научн.ред.К.А.Багриновский, Е.З.Майминас. М.:Экономика,1986.-230с.

Бібліографія

Сугоняко Д.О. Економічна модель регіональної соціально-економічної системи «туризм-транспорт» / Д.О. Сугоняко // Nauka i inowacja – 2010: VI Międzynarodowa naukowa-praktyczna konferencja, 07-15.10.2010. – Przemysl. Nauka i studia, 2010. – Vol. 4. Ekonomiczne nauki. – Str. 52-55.